

Ἵποκορ. τοῦ οὐσ. ἄστρο διὰ τῆς καταλ. -ίτσι.

1) Μικρὸν ἄστρον, ἀστερίσκος Κάρπ. — Λεξ. Δημητρ.: Ἄσμ.

Μ' ὥς γὰρ τὸ ριζικό της ἄστρο δὲν ἦβγε, μόνον ἔσαν ἀστρίτσι 'ς τὴν ἀνατολὴν θελὸ καὶ βουρκαωμένο κι ἀνεγνώριμο

Κάρπ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀστρουόδι. β) Ἄστρον Πόντ. (Κερασ. Τραπ.): Ἄσμ.

Ἀστρίτσια μ' χαμηλώσετε, | φεγγάρι μ' κάθε ἔλα

Κερασ. γ) Ὁ αὐγερινὸς Ἦπ. (Ζαγόρ.) Κρήτ.: Ἄσμ.

Ἀστρι μου κι ἀστρίτσι μου κι αὐγερινέ, τί ταχὰ ξημέρωσε 'ς τὴ γειτονιά;

Ζαγόρ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀστρομερίτης. 2) Ὁ ὄφις ἀστρίτης 1, ὁ ἰδ., Ἦπ. (Δρόβιαν. Ζαγόρ. κ.ά.) — Λεξ. Δημητρ.: Φρ. Ἀστρίτσι ποῦ μ' ἔφαγε! (ἐπὶ συμφορᾷ. Συνών. φρ. φίδι ποῦ μ' ἔφαγε!) Δρόβιαν. Εἶναι ἀστρίτσι (πολὺ ζωηρός, εὐφυής) Ἦπ. Τά 'χει ἀστρίτσια (ἐνν. τὰ μάτια του, συνών. τῇ προηγουμένῃ) || Ἄσμ.

Ἐβαλε καὶ μαγείρεψε τριῶν φιδιῶν κεφάλια, τοῦ ἀστριτοιοῦ καὶ τῆς ὀχιάς καὶ τῆς μονομερίδας αὐτόθι.

Τσαπὶ καὶ φκγὰρι ἄρπαξε καὶ 'ς τὸ βουνὸ εὐρέθη, βγάξει ἀστρίτσι παρδαλὸ κι ὀχιά μὲ δυὸ κεφάλια αὐτόθι.

Ἦ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀστρίτσι καὶ ὥς τοπων. Κρήτ.

ἀστριτσοχιά ἦ, Ἦπ. — Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀστρίτσι καὶ ὀχιά.

Ὁ ὄφις ἀστρίτης 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Γνωμ.

Ἄν σὲ φάῃ ἀστριτσοχιά, | σύμμασε βοτανικά.

Ἦπ.

ἀστριφτα ἐπίρρ. Πελοπν. (Μάν.) — Λεξ. Δημητρ. ἄστριβα Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄστριφτος.

Χωρὶς στρίψιμον.

ἀστριφτος ἐπίθ. κοιν. ἀστριφτους βόρ. ἰδιώμ. ἄδουφτε Τσακων. ἀστριβος πολλαχ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. στριφτός.

1) Ὁ μὴ κλωσθεὶς κοιν.: Ἀστριφτο μαλλι-μετάξι-μπαμπάκι-νῆμα-σκοινὶ κττ. κοιν. Ἀστριφτο στημόνι Μέγαρ. Κλωνὰ ἀστριβη Βούρβουρ. Ἀρπεδόνα ἄδουφτε Τσακων. || Φρ. Ἐπάντρεψε τὴν κόρη της μ' ἀστριφτη κλωστή (ἄνευ δυσχερειῶν) Πελοπν. (Δημητσάν.) 2) Ἐκεῖνος τὸν ὅποιον δὲν δύναται τις νὰ συστρέψῃ Λεξ. Δημητρ.: Ἀστριφτο σίδερο.

ἀστρίφωτος ἐπίθ. σύνηθ. ἀστρίφοντας βόρ. ἰδιώμ. Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. στριφωτός.

Ὁ μὴ στριφωμένος, ὁ μὴ περιεργασμένος, ἐπὶ ἐνδυμάτων ἐνθ' ἄν.: Ἀστρίφωτος γιανᾶς. Ἀστρίφωτο μανίκι σύνηθ. Ἀντίθ. στριφωμένος (ἰδ. στριφώνω), στριφωτός.

ἄστρο τό, ἄστρον Πόντ. (Χαλδ. κ.ά.) ἄδτρον Πόντ. (Σούρμ. Τραπ.) ἄστρου Λυκ. (Λιβύσσ.) ἄστρὸν Πόντ. (Τραπ. κ.ά.) ἄστρεν Πόντ. (Κρώμν. Σάντ. Σταυρ.) ἄστρο κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) Καπ. (Σίλατ. Φάρας.) Πόντ. (Ζησιν.) ἄδτρο Πόντ. (Οἶν.) ἄστρον βόρ. ἰδιώμ. ἄστρον Σαμοθρ. ἄστρος Ἀθῆν. (παλαιότ.) Καπ. (Ἀραβάν.) ἄστρος ὁ, Κύπρ. Πόντ. (Κερασ. Σαράχ. Τραπ.) ἄδτρος Πόντ. (Οἶν.) ἄστρο Πόντ. (Ὁφ. Σαράχ.) Πληθ. ἄστρη Ἦπ. (Ἰωάνν.) Θράκ. (Αἰν.) Καλαβρ. (Μπόβ.) Κεφαλλ. Κρήτ. Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Μεγίστ. Πελοπν. (Μάν.) Πόντ. (Ἀμισ.) Σύμ. Τῆλ. ἄστρᾱ Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) ἄδτρᾱ Πόντ. Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἄστρον. Ὁ τύπ. Πόντ. ἄστρὸν κατὰ τὸ αὐτόθι ἦλθον, ὁ ἐκ τοῦ ἦλθος, τὸ δὲ ἄστρεν ὅπως καὶ ὁ ἦλεν τροπῇ τοῦ ὀ εἰς ε.

1) Ἀστρον κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) Καπ. (Ἀραβάν. Σίλατ. Φάρας.) Πόντ. (Ἀμισ. Ζησιν. Κερασ. Κρώμν. Οἶν. Ὁφ. Σάντ. Σαράχ. Σούρμ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.): Ἀστρο θαμπὸ-λαμπερό. Βγῆκαν τ' ἄστρα. Τ' ἄστρα λάμπουν 'ς τὸν οὐρανὸ κοιν. Τ' ἄστρα παίζουνε (μαρμαίρουν) Νάξ. (Σαγκρ.) || Φρ. Ἀστρο τῆς ἡμέρας ἢ ἄστρο τῆς αὐγῆς (ὁ αὐγερινὸς) πολλαχ. Τὸ ἄστρο τῆς τραμουντάνας (ὁ πολικὸς ἀστήρ) πολλαχ. Τοῦ πουνέντη τ' ἄστρου (ὁ ἔσπερος) Λιβύσσ. Τὸ ἄστρο τῆς νύχτας (ἡ σελήνη) Κρήτ. (Σφακ.) Ἐχασε τ' ἄστρο τῆς τραμουντάνας (ἔχασε τὴν κατεύθυνσίν του. Συνών. φρ. ἔχασε τὸ δούσουλα) Κεφαλλ. Πάτρ. κ.ά. Νὰ σβήσῃ τ' ἄστρο σου! (νὰ ἀποθάνῃς!) Κύπρ. Γυρεύει τ' ἄστρα (ἐνν. τὴν ἡμέραν, ἥτοι ζητεῖ ἀδύνατα) Κεφαλλ. Ρίχνω τ' ἄστρα (μαντεύω διὰ τῆς παρατηρήσεως τῶν ἀστρον) Πελοπν. (Αἰγ.) Μιλεῖ μὲ τ' ἄστρο (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Κεφαλλ. Αὐτὸς πιάνει τ' ἄστρα (ἐπὶ ἵππου δρομαίως τρέχοντος καὶ εἰς ὕψος πηδῶντος) Ἰων. (Κρήν.) Αὐτὴ κατεβάξει τ' ἄστρα (ἐπὶ πολυμηχάνου γυναικὸς) Μάν. Πέταξι 'ς τ' ἄστρα (ἐγίνε ἔξω φρενῶν) Λέσβ. || Παροιμ. φρ. Τ' ἄσπρα κατεβάξουν τ' ἄστρα (διὰ τῶν χρημάτων τὸ πᾶν εἶναι κατορθωτὸν) κοιν. || Παροιμ. Πέσαν τ' ἄστρα καὶ τὰ φάγαν τὰ γ'ρούγια (ἐπὶ ὑψηλῶν ἀξιομάτων περιελθόντων εἰς ἀναξίους) Σκυρ. Ἐπέσαν τ' ἄστρα κ' ἐφάαν τα οἱ δοῖροι (ἐπὶ ἀνθρώπων ὑψηλῆς περιωπῆς οἵτινες ἐξέπεσαν) Ρόδ. || Αἰνιγμ. Κλίθω καὶ τὸν οὐρανὸν καὶ σωρεύω τ' ἄστρᾱ (ἢ λεπτοκαρέα. κλίθω καὶ = κλίνω κάτω) Τραπ. || Ἄσμ.

Σὰν ἦλθες λάμπ' ὁ μαῦρος του, σὰν ἄστρη ἢ φορεσιά δου Κρήτ.

Πὸ οὐλα ν' ἄστρη τῶν ἀστρῶν τὸν 'ποσπερίτην θέλω, γὰρ νὰ μοῦ φέντιξῃ τοῖς αὐκὲς νὰ πάω 'τδεῖ ποῦ θέλω

Κύπρ.

Ἐπῆραν τ' ἄστρη τὸ νερό, τὰ νέφη τὸ πηάδι,

ἐπῆραν τὸ σταμνάκι μου οἱ νυχτοπαρωῖτες

Τῆλ.

Βάλλει τὸν ἦλεν πρόσωπον, τὸ φέγγον ἐμπροκάρδιν, βάλλει τ' ἄστρεν τ' ἐξίασπον ἀνάμεσα 'ς σ' ὀφρύδᾱ καὶ πάει Ἐλένε 'ς σὴ χαράν, λαλεῖ τὴν τραβωδιάν Σταυρ. Ἦ λ. καὶ ἐπὶ προσώπου ὠραίου ἢ προσφιλοῦς σύνηθ.: Εἶναι ὠραία ἄστρο σύνηθ. || Ἄσμ.

Ποῦ πᾶς, πουλλάκι μου γλυκό, ἄστρο μου ζηλεμένο, ποῦ πᾶς, φεγγάρι μου λαμπρό, σπαθὶ ξεγυμνωμένο;

Θεσσ. (Ζαγόρ.)

Ἀχι καὶ ποῦ 'ναι τ' ἄστρο μου τὸ λαβρὸ νὰ φέξῃ

τὴ δονεμένη μου καρδιά νὰ μοῦ τὴ θεραπείῃ

Κρήτ.

Ἀστρο, γλυκό μου ἄστρο, τὴ νεότη μου λυπήσου

καὶ μὴ μ' ἀφήσῃς ἔρμο 'ς τὸ πέλαο νὰ χαθῶ

Κεφαλλ. Συνών. ἀστρή, ἀστρί 1. β) Ὁ αὐγερινὸς (σχῆμα κατ' ἐξοχὴν) σύνηθ.: Ὁραῖος σὰν τὸ ἄστρο σύνηθ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀστρομερίτης. γ) Ἦ σελήνη Κρήτ. 2) Τὸ ἄστρον ὑπὸ τὸ ὅποιον γεννᾶται ἕκαστος ἄνθρωπος καὶ τὸ ὅποιον καθορίζει τὴν τύχην του ἢ τὸν χαρακτήρα του σύνηθ. καὶ Πόντ.: Ἐγεννήθηκε μὲ τ' ἄστρο του. Εἶναι γεννημένος σὲ καλὸ ἄστρο. Ἐγεννήθηκε σὲ κακὸ ἄστρο πολλαχ. Ὁ καθένας ἔχ' τ' ἄστρο τ', ὅσος κόσμος εἶναι 'ς τὴ γῆ, τόσα ἄστρα εἶναι 'ς τὸν οὐρανὸ Θράκ. Τὸν ἐπῆρε ἀπὸ καλὸ ἄστρο (τὸν συνεπάθησε) Κάρπ. Κρήτ. || Φρ. Τ' ἄστρο σ' θελ'κὸν ἔν' (θελ'κὸν = θηλυκὸν καὶ μεταφ. εὐνοϊκὸν) Πόντ. || Παροιμ. Λέν ἐσμεῖξα δ' ἄστρα των (ἐπὶ ἐριζόντων συζύγων δι' ἀσυμφωνίαν χαρακτήρων) Κρήτ.

